

Kaja Dobrovoljc, Franc Marušič, Petra Mišmaš, Rok Žaucer

Odprta vprašanja pri prenosu označevalne sheme Universal Dependencies na slovenska besedila

Priloga k smernicam za označevanje besedil v slovenščini

Kazalo

Uvod	3
Popis odprtih vprašanj	4
Diskusija glede izbranih odprtih vprašanj	10
M1: Besednovrstno razvrščanje glagola <i>biti</i>	10
S1: Povedkovi prilastki	11
S2: Stavčna dopolnila ob povedkovih določilih	12
S5: Nedoločniški polstavki ob glagolih	14
S6: Nedoločniški polstavki ob pridevniških povedkovih določilih	16
S7: Nedoločniški polstavki in vezljivost	17
S9: Ločevanje premih in nepremih predmetov	19
S15: Leksem <i>rad</i>	22
S16: Brezvezniška stavčna priredja	24
S17: Stavčna priredja z znotrajstavčnim besedilnim povezovalcem	25
S22: (Ne)okrajšani nazivi pred imeni	27

Uvod

V okviru projekta Razvoj slovenščine v digitalnem okolju (RSDO) je bil kot eden izmed rezultatov aktivnosti 1.2 *Učne množice za razumevanje naravnega jezika* izdelan tudi novi referenčni učni korpus pisne slovenščine SUK, namenjen učenju in evalvaciji računalniških orodij za slovnično označevanje slovenskih besedil. Poleg številnih drugih ravni slovničnega opisa je bil del korpusa SUK ročno označen tudi v skladu z označevalno shemo Universal Dependencies (UD), ki si prizadeva za mednarodno oz. medjezično usklajeno slovnično označevanje besedil na oblikoslovni in skladenjski ravni.

Ta del korpusa SUK, ki se sicer samostojno pojavlja tudi pod imenom drevesnica SSJ-UD, je bil v okviru projekta RSDO bistveno nadgrajen, saj smo na podlagi (1) prenovljenih in izčrpno dokumentiranih označevalnih smernic (2) izboljšali označenost prvotne različice drevesnice SSJ-UD in jo (3) razširili z več kot 5.000 novimi ročno razčlenjenimi povedmi, o čemer podrobneje poročamo o krovnem kazalniku aktivnosti 1.2 in povezanih znanstvenih objavah.

V procesu vseh treh zgoraj naštetih aktivnosti so bila identificirana tudi nekatera odprta jezikoslovna vprašanja, pri katerih splošne, jezikovno neodvisne smernice sheme UD odstopajo od doslej uveljavljenih označevalnih praks v slovenskem prostoru, zlasti od označevanja po označevalni shemi JOS, in bi jih bilo zato pred kakršnokoli implementacijo smiselno najprej nasloviti s širšo strokovno diskusijo. Več kot trideset tovrstnih vprašanj, ki segajo na vse ravni slovničnega opisa – od tokenizacije do oblikoslovne in skladenjske kategorizacije – smo zbrali v pričujočem dokumentu, ki se obravnava kot priloga k jedrnim smernicam za označevanje slovenskih besedil po shemi UD.

Konkretno dokument sestavljata dve vsebinski poglavji. V prvem poglavju doslej identificirana odprta vprašanja predstavljamo v obliki razpredelnice, v kateri strnjeno opišemo razkorak med splošnimi, jezikovno univerzalnimi smernicami UD na eni strani in stanjem v slovenskih drevesnicah UD na drugi. Za približno tretjino teh vprašanj, ki pogosto sovpadajo z odprtimi vprašanji slovenistične slovnične kategorizacije nasploh, so bila v sodelovanju z Univerzo v Novi Gorici že oblikovana tudi nekatera osnovna priporočila za nadaljnje izboljšave, ki jih predstavimo v drugem poglavju.

Namen tega dokumenta je torej predvsem ponuditi izhodišče za morebitne nadaljnje izboljšave smernic UD za slovenščino in na njih temelječih ročno označenih korpusov, verjamemo pa, da bo tovrstni popis mejnih oz. še nerešenih označevalnih dilem v pomoč tudi uporabnikom številnih obstoječih ročno ali strojno univerzalno slovnično označenih korpusov za slovenščino.

Popis odprtih vprašanj

Spodnja razpredelnica navaja seznam doslej identificiranih odprtih vprašanj pri prenosu sheme UD na slovenska besedila, ki so bila identificirana ob pripravi izhodiščnih smernic in ročnem razčlenjevanju besedil. Zaradi prostorske omejitve so opisi nedoslednosti podani v skrčeni obliki; več podrobnosti o posameznih kategorijah je mogoče prebrati na uradni spletni strani sheme UD (splošne smernice) in v priložniku smernicami za slovenščino.

ID	Kratek opis	Podrobnejši opis
		Tokenizacija
T1	Razvezava naveznih oblik zaimkov <i>nanj → na njega</i>	Splošne smernice UD predvidevajo razvezavo naveznih zaimkov v dve skladenjski besedi (npr. <i>nanj → na njega</i>), v slovenskih drevesnicah, ki sledijo tokenizacijskim načelom sheme JOS, pa so ti zaimki trenutno nerazvezani; označeni so kot zaimki (PRON) z oznako Variant=Bound.
T2	Razvezava okrajšav <i>gdč. → gospodična</i>	Splošne smernice UD predvidevajo, da se (enobesedne) okrajšave lematizira z neokrajšano besedo in pripiše ustrezne oblikoslovne lastnosti, v slovenskih drevesnicah pa trenutno sledimo načelom sheme JOS, kjer so okrajšave nerazvezane; označene so kot besedna vrsta <i>drugo</i> (X) z oznako Abbr=Yes. Razvezava bi zahtevala ročno intervencijo, kar vpliva na avtomatizacijo pretvorbe oblikoslovnih oznak iz JOS v UD.
		Oblikoslovje
M1	<i>Biti</i> kot AUX ali VERB	V skladu s splošnimi smernicami UD glede ločevanja pomožnih in glavnih glagolov, v slovenskih drevesnicah glagol <i>biti</i> označujemo kot pomožnik AUX, kadar nastopa v vlogi pomožnega ali veznega glagola (gl. smernice str. 12), sicer ga označimo kot glavni glagol VERB (str. 26). Konkretna merila za to delitev v slovenščini sledijo načelom sheme JOS, vendar niso vedno primerljiva z merili v drugih jezikih (npr. v slovenskih drevesnicah je <i>biti</i> v kombinaciji s prislovi ali predložnimi zvezami ne glede na pomen vedno kategoriziran kot VERB). Ta kategorizacija posledično vpliva tudi na skladenjsko analizo (aux, cop).
M2	Besedilni povezovalci: ločevanje veznikov od prislovov in členkov <i>namreč, sicer, vendar, zato ...</i>	Trenutno ločevanje prirednih veznikov (CCONJ) od prislovov (ADV) in členkov (PART) sledi načelom sheme JOS, ki se pri razvrščanju precej opira na skladnjo in ni vedno dosledna .
M3	Zamejitev kategorije PART <i>no, itak, prav, vsekakor ...</i>	Splošne smernice UD kot PART opredeljujejo zgolj členke v ožjem pomenu, ki jih ni mogoče umestiti med druge besedne vrste, kot na primer medmete (INTJ) ali prislove (ADV). V slovenščini trenutno sledimo bolj ali manj dosledni logiki sistema

		JOS, ki vključuje bistveno bolj širok in heterogen nabor besed (gl. smernice str. 19).
M4	Oprelitev določilnikov v slovenščini: <i>moj, ta, enak, kateri; četrt, dovolj, koliko ...</i>	V skladu s splošnimi smernicami UD in češko prakso trenutno kot določilnike (DET) označujemo vnaprej opredeljen nabor zaimkovnih in prislovnih besed, ki se v rabi <i>prevladujoče</i> uporabljajo kot določila samostalniških zvez (levi prilastki) ne glede na konkretno rabo v kontekstu. Konkretni seznam je naveden v smernicah.
M5	Ločevanje med simboli in ločili *, %, - ...	Trenutno kot simbole (SYM) označujemo vnaprej opredeljen seznam znakov, ki se v rabi <i>prevladujoče</i> uporabljajo kot simboli (in ne ločila), tj. [#%&<>+*=°x÷\$@μ©§]. Možno je preiti na ločevanje na podlagi vsakokratnega konteksta, a to vpliva na avtomatizacijo pretvorbe.
M6	Oblikoskladenjske lastnosti	Pri pripisovanju oblikoslovnih lastnosti smernice v veliki meri sledijo načelom sheme JOS, vendar v prihodnosti zahtevajo sistematično reevalvacijo. Med najbolj izstopajočimi odprtimi vprašanji lahko izpostavimo: pripisovanje vrste zaimka (PronType) prislovom (trenutno samo zaimki in določilniki), pripisovanje določnosti (Definite) tudi števnikom in zaimkom (trenutno samo pridevniki), pripisovanje spola in števila svojine (Gender[psor], Number[psor]) tudi svojilnim pridevnikom (trenutno samo zaimki), pripisovanje vrste števnikar (NumType) tudi drugim besednim vrstam (trenutno samo števniki), pripisovanje svojine (Poss) tudi zaimkom drugih vrst (trenutno samo svojilni zaimki in pridevniki), pripisovanje oznake za vrsto glagola (VerbType) glagolnikom.
		Skladnja
		(povedek)
S1	Povedkovi prilastki (<i>Janez</i>) je vozil vinjen.	V skladu s starejšo različico splošnih smernic UD trenutno razlikujemo med opisnimi povedkovimi prilastki z leksikalno izraženo nanosnico (npr. <i>Janez je vozil vinjen</i> = acl(Janez,vinjen)) in brez nje (npr. <i>Vozil je vinjen</i> = advcl(vozil,vinjen). Medtem je prišlo do spremembe splošnih smernic , ki za oba navedena primera priporočajo rabo relacije <i>advcl</i> , kar bi bilo treba prenesti tudi v slovenske smernice.
S2	Stavčna dopolnila ob povedkovih določilih: ccomp vs. csubj <i>Pomembno je, da nas slišite</i>	Glede na splošne smernice UD naj bi bila stavčna dopolnila ob veznem glagolu v povedih tipa <i>Pomembno je, da nas slišite</i> označena kot stavčna dopolnila (ccomp), ki izhajajo iz veznega glagola, torej ccomp(je,slišite). V slovenščini trenutno sledimo načelom sheme JOS, ki te stavke razume kot stavčno izražene osebke (csubj), ki izhajajo iz povedkovega določila, torej csubj(Pomembno,slišite).
S3	Biti in trpnik <i>biti podpisan</i>	Splošne smernice UD za označevanje trpnika predvidevajo rabo oznake aux oz. aux:pass . V skladu z načeli sheme JOS pa v slovenščini trenutno trpniške strukture označujemo enako kot strukture s povedkovim določilom, torej cop(podpisan,biti).

S4	Dopolnjevanje seznama glagolov, ki sprejmejo dopolnila <i>klicati nekoga nekaj</i>	Pri označevanju neizpušljivi sekundarnih povedkov (rezultatov, xcomp) sledimo seznamu struktur ob pomensko oslavljenih glagolih, ki so bili definirani znotraj sheme JOS. Pri pregledu korpusa se je izkazalo, da bi seznam tovrstnih glagolov lahko razširili, npr. <i>klicati nekoga <u>nekaj</u>, ohraniti nekoga <u>nekakšnega</u></i> ipd. <i>napraviti nekaj <u>nekakšno</u>, pustiti nekaj <u>nekakšno</u> ...</i>
S5	Nedoločniški polstavki: xcomp vs. ccomp <i>Janez mora delati; Janez pomaga delati.</i>	Splošne smernice UD pri označevanju stavčnih dopolnil povedka razlikujejo med stavčnimi dopolnili v vlogi predmeta (ccomp) na eni strani in odprtimi stavčnimi dopolnili (xcomp) na drugi. Za slednje je značilno, da nimajo lastnega osebka, saj je njihov osebek izražen ob glagolu v nadrednem stavku (nadzorovalnem glagolu). Ta razlika velja tudi za strukture z nedoločniki, kjer bi torej morali razlikovati med nedoločniki v vlogi predmetnih dopolnil (npr. <i>Janez pomaga delati = ccomp(pomaga,delati)</i>) in odprtimi dopolnili (npr. <i>Janez mora delati = xcomp(mora,delati)</i>). Toda: v skladu s podedovano prakso sistema JOS so trenutno v slovenski drevesnici <u>vse</u> zveze glagolov in nedoločnikov označene na enak način, tj. kot odprta stavčna dopolnila xcomp(osebna,nedoločnik), razlikujejo se zgolj z vidika vezljivosti (glej S7).
S6	Nedoločniški polstavki ob pridevniških povedkovih določilih: <i>Bila je vajena počakati.</i>	V nasprotju s kategorijo S5 so vse strukture z nedoločniki ob pridevniških povedkovih določilih vedno označene kot predmetna dopolnila, npr. <i>Prisiljeni so izvesti, Bila je vajena počakati = ccomp(vajena,počakati)</i> .
		(vezljivost)
S7	Nedoločniški polstavki in vezljivost stavčnih členov	Kot opisujejo smernice, vezava stavčnih členov v strukturah z nedoločniki trenutno (z eno izjemo) sledi načelom sheme JOS, ki je ločevala med strukturami z modalnimi oz. faznimi glagoli (vsi vezljivostni argumenti so povezani z nedoločnika) na eni strani in strukturami z drugimi tipi glagolov (argumente povezujemo glede na pomen) na drugi. V praksi ta ločnica ni dosledno implementirana in bi jo bilo treba ponovno premisliti tudi z vidika ločevanja struktur z nedoločniki na ccomp in xcomp (cf. S5).
S8	Povedki s pridevniškimi določili in vezljivost stavčnih členov <i>Na njih so ostale zapisane njegove misli.</i>	Kot opisujejo smernice, vezava stavčnih členov v strukturah s pridevniškimi določili povedka sledi načelom sheme JOS, pri kateri so vezljivi elementi v strukturah s povedkovimi določili (<i>cop</i>) povezani s pridevnika (npr. <i>V predlogu zakona je to <u>prepuščeno</u> izbranim cenilcem.</i>), v strukturah z rezultativi (<i>xcomp</i>) pa z glagola (npr. <i>Na njih so <u>ostale</u> zapisane njegove misli.</i>). V obeh primerih se torej vezljivi argumenti vežejo na jedro povedka, tj. bodisi povedkovo določilo bodisi nadzorovalni glagol.
S9	Robustno ločevanje premih in nepremih predmetov	Splošne smernice UD ločujejo med direktnimi (obj), indirektnimi (iobj) in stranskimi (obl) predmeti, z minimalnim upoštevanjem pomenskih vidikov. Pri ločevanju med <i>obj</i> in <i>iobj</i> velja robustno pravilo, da v primeru enega samega predmeta v stavku tega vedno označimo z obj , ne glede na sklon ali pomen. Šele če je predmetov več, med njimi ločimo z vpeljavo iobj . Temu robustnemu pravilu sledi tudi trenutna označenost slovenskih drevesnic UD, s čimer pa se oddaljujemo od bolj

		uveljavljenih pristopov v slovenskem prostoru, kot npr. v shemi JOS, ki med predmeti ločuje glede na pomen (udeležensko vlogo).
S1 0	Robustna zamejitev stranskih predmetov	Splošne smernice UD kot stranske predmete (<i>obl</i>) opredeljujejo samostalniške in predložne zveze v vlogi nejedrnih argumentov povedka. V skladu s češko prakso v slovenščini trenutno mednje prištevamo tudi <u>vse</u> predložne zveze, ne glede na pomen.
		(prislovi)
S1 1	Določanje nadrejenega elementa poudarjalnih prislovov in členkov <i>Kupil je predvsem hrano vs. Predvsem je kupil hrano.</i>	Pri poudarjalnih prislovih ali členkih tipa <i>celo, kar, niti, še posebej, posebno, prav, predvsem, ravno, samo, še, šele, točno, tudi, zlasti, že, vsaj ...</i> , ki imajo v slovenščini relativno prosto stavo, ni vedno jasno, kdaj modificirajo povedek oz. stavek kot celoto (vezava na povedek) na eni strani in kdaj stavčni člen, pred katerim stojijo, na drugi (npr. <i>Vstop je dovoljen šele po polnoči</i>). Čehi zanje na primer uporabljajo pod-oznako advmod:emph . Trenutno se označevalci odločajo po presoji, a niso najbolj enotni, zato bi bilo v prihodnje smiselno smernice izboljšati. Bodisi v smer opustitve razlikovanja bodisi v smer vpeljave sistematičnejših formalnih testov.
S1 2	Členjenje nizov prislovov in prislovnih odvisnikov <i>Ponoči, ko spim</i>	Nize prislovov in prislovnih odvisnikov tipa 'vsakič, ko', 'danes, ko', 'tam, kjer' trenutno analiziramo kot dve ločeni strukturi, ki se kot ločena argumenta povežeta na povedek glavnega stavka. Izjema so zgolj nekatere ustaljene zveze (npr. <i>zdaj ko, takrat ko</i>), ki jih obravnavamo kot večbesedne (modificirane) veznike. Možnih je tudi več alternativnih interpretacij.
S1 3	Prislovna modifikacija podrednih veznikov <i>zlasti odkar je sam</i>	Z zgornjim vprašanjem (S12) se povezuje tudi pogost pojav podrednih veznikov, pred katerimi stojijo prislovi ali členki. Kot je razvidno iz smernic, trenutno ločujemo med dvema skupinama struktur. Na eni strani so ustaljene zveze tipa <i>brž ko, medtem ko, še ko, potem ko, takoj ko, češ da, samo da, šele ko, le da, s tem da, zdaj ko, razen če ...</i> ki so bile kot take označene že po shemi JOS in jih tudi v UD označujemo kot stalno zvezo (<i>fixed</i>) v vlogi podrednega veznika (<i>mark</i>). To je v skladu s splošnimi smernicami in prakso v drugih jezikih. Pri drugih oz. manj ustaljenih zvezah (npr. <i>še zlasti odkar, predvsem ker, tudi če ...</i>) pa trenutno velja, da prislov in podredni veznik obravnavamo kot dve ločeni strukturi, ki sta ločeno kot advmod in mark povezani na jedro odvisnika. Po splošnih smernicah UD so prislovna določila (<i>advmod</i> ali <i>obl</i>) podrednih veznikov (<i>mark</i>) sicer dopustna, tako da bi bila mogoča tudi obravnava teh zvez kot (neustaljenih) modificiranih veznikov.
S1 4	Niz prirednega in (modificiranega) podrednega veznika <i>a samo če jo kdo napade; toda le zato, ker ne vemo</i>	Še tretje vprašanje v tem nizu pa je obravnava modificiranih veznikov, pred katerimi stojijo priredni vezniki (npr. <i>lahko uporabi silo, a samo če jo kdo napade</i>). Trenutno analogno s S13 tudi priredni veznik vežemo na jedro odvisnika. Možnih je tudi več alternativnih interpretacij, med katerimi pa je najmanj zaželjena obravnava teh struktur kot glagolskih elips (npr. uporabi silo, a (uporabi jo) samo če jo kdo napade), pri katerih prislov postane promovirano jedro nadrednega stavka,

		odvisnik pa osirotela struktura (orphan).
S1 5	Označevanje 'prislova' rad <i>Radi imajo češnje</i>	V skladu z načeli sheme JOS je beseda rad/rada/radi/rade označena kot ADV/advmod, vendar je glede na specifične oblikoslovne in pomenske lastnosti možna tudi drugačna interpretacija, kot na primer v češki drevesnici, v kateri to besedo obravnavajo kot pridevnik v vlogi stavčnega dopolnila (ADJ/xcomp).
		(stavčna priredja)
S1 6	Brezvezniška stavčna priredja <i>Prišel, videl, zmagal.</i>	Kot opisujejo smernice, trenutno v slovenskih drevesnicah UD velja robustno pravilo: kot priredje (conj) označujemo samo nize stavkov z vsaj enim eksplicitno izraženim prirednim veznikom (cc), ki stoji na začetku stavka (npr. <i>Prišel, videl in zmagal; Preutrujen sem, torej ne bom tekmoval.</i>). Priredja brez eksplicitnega veznika (npr. <i>Prišel, videl, zmagal.</i>) ne glede na pomen ali skladijski paralelizem trenutno obravnavamo kot soledja (parataxis).
S1 7	Stavčna priredja z znotrajstavčnim veznikom <i>nato pa se je obrnila k mami</i>	Zaradi zgoraj opisanega robustnega pravila glede <i>conj</i> (S16) trenutno kot soledja (parataxis) označujemo tudi priredne stavke, v katerih besedilni povezovalci (označen kot <i>advmod</i>) stoji na poziciji znotraj stavka (npr. <i>Preutrujen sem, ne bom torej tekmoval.</i>). V prihodnosti lahko to robustno pravilo nadomestimo z obravnavo zveze kot priredja (<i>conj</i>), pri čemer pa ostaja dilema, ali tovrstne besedilne povezovalce obravnavati kot prislovna določila (<i>advmod</i>) ali veznike (<i>cc</i>), kar je neenotno rešeno tudi na v drevesnicah za druge jezike.
S1 8	Stavčna priredja s povzemalnimi zaimkovnimi vezniki <i>kar, s čimer, pri čemer</i>	Kot soledja (parataxis) trenutno označujemo tudi stavčna priredja, ki jih vpeljujejo povzemalni zaimkovni vezniki tipa <i>kar, s čimer, pri čemer</i> in se ne nanašajo na konkretno nosilnico, temveč na celoten predhodni stavek. Češka drevesnica denimo za podobne strukture z veznikom <i>což</i> uporablja relacijo za priredja (conj).
S1 9	Pojasnjevalne strukture: oznaka strukture in veznika <i>in sicer, in to, beri, recimo, npr.</i>	Pri označevanju pojasnjevalnih struktur praksa med jeziki ni poenotena oz. se na različne načine odločajo med relacijami parataxis , appos in conj . Kot opisujejo smernice, v slovenskih drevesnicah trenutno velja: (1) stavčna pojasnila z eksplicitno izraženim veznikom označujemo kot priredja (<i>conj</i> , npr. <i>Veljati začne leta 2002, in sicer bo prehod postopen.</i>), <i>sicer</i> pa kot soledja (<i>parataxis</i> , npr. <i>Vodi v bolezen, lahko tudi odvisnost</i>); (2) stavčnočlenska pojasnila so ne glede na prisotnost veznika in besedno vrsto nosilnice/pojasnila trenutno označena kot <i>appos</i> . V obeh primerih so vezniška sredstva označena kot cc , ne glede na njihovo besedno vrsto (npr., <i>beri, to je, recimo</i>). Za primere glej smernice.
		(drugo)

S2 0	Seznam večbesednih enot <i>Zato, da; tako, da; tako, kot</i>	Trenutno označevanje stalnih besednih zvez (fixed) večinoma sledi načelom sheme JOS, vendar ta niso vedno dosledna oz. smiselna, zlasti pri zvezah 'zato da', 'tako da', 'tako kot', ki so kot stalne zveze obravnavane tudi v vlogah, kjer bi jih bilo smiselno obravnavati razstavljivo (npr. večina primerov z vmesno vejico). Po drugi strani bi med stalne zveze lahko uvrstili tudi nekatere nize, ki jih je shema JOS obravnavala razstavljivo, npr. <i>glede na</i> ipd. V prihodnje bi seznam stalnih besednih zvez veljalo preveriti ponovno.
S2 1	Obravnava primerjav	Splošne UD smernice (splošno , podrobno) predvidevajo precej bolj podrobno razdelan način označevanja primerjalnih struktur kot shema JOS, čemur sledi tudi trenutna označenost slovenskih drevesnic.
S2 2	Obravnava nazivov pred imeni: določanje jedra in tipa relacije	Splošne smernice UD za označevanje nazivov pred imeni predvidevajo uporabo relacije flat . V slovenščini trenutno okrajšane nazive označujemo kot samostalniška določila imen, torej nmod(ime,okrajšava), neokrajšane pa kot jedra zvez, torej nmod(naziv,ime).
S2 3	Strukture s predlogoma od-do <i>Živijo od pet do deset let. /// Meri pet do deset centimetrov.</i>	Kot opisujejo smernice, trenutno zveze od-do v vlogi levih prilastkov označujemo različno glede na to, ali sta izražena ob predloga (npr. v <i>globino od 5 do 10 centimetrov</i>) ali samo predlog do (npr. <i>roko spustite za pet do deset centimetrov</i>). V prihodnosti bi smernice za tovrstne strukture veljalo razdelati podrobneje.

Diskusija glede izbranih odprtih vprašanj

M1: Besednovrstno razvrščanje glagola *biti*

Odprto vprašanje:

M 1	<i>Biti</i> kot AUX ali VERB	V skladu s splošnimi smernicami UD glede ločevanja pomožnih in glavnih glagolov, v slovenskih drevesnicah glagol <i>biti</i> označujemo kot pomožnik AUX, kadar nastopa v vlogi pomožnega ali veznega glagola (gl. smernice str. 12), sicer ga označimo kot glavni glagol VERB (str. 26). Konkretna merila za to delitev v slovenščini sledijo načelom sheme JOS, vendar niso vedno primerljiva z merili v drugih jezikih (npr. v slovenskih drevesnicah je <i>biti</i> v kombinaciji s prislovi ali predložnimi zvezami ne glede na pomen vedno kategoriziran kot VERB). Ta kategorizacija posledično vpliva tudi na skladenjsko analizo (aux, cop).
--------	------------------------------	---

Diskusija (UNG):

Ker se *biti* s stališča pregibanja obnaša enako ne glede na rabo/pomen, se na prvi pogled zdi smiselno *biti*, ko je rabljen kot glavni, pomožni ali vezni glagol na ravni oblikoslovja označiti z eno samo oznako - bodisi VERB ali AUX (rabe se lahko nato loči na ravni skladnje, preko skladenjskega okolja). Lahko pa se v skladu s splošnimi smernicami ohrani razlikovanje med AUX in VERB, vendar se ta trenutek zdi, da gre v oznako VERB preveč stvari.

Izpostavljamo nekaj težav:

1. AUX ima po UD funkcijo določanja oznak, ki jih glagol ob *biti* ne (čas, oseba itd.). Po tej logiki bi moral biti **kot AUX označen tudi *biti* ob nedoločniku in ob modalnih prislovih** (trenutno VERB).
2. Če naj bi oznaka VERB veljala samo za polnopomenski *biti* (*nahajati se, obstajati*), pri čemer se vsaj *biti* v pomenu 'nahajati se' res običajno rabi s predložnimi zvezami ali prislovi, je **problematično označevanje *biti* kot VERB ob vseh predložnih zvezah ali prislovih**, npr. *Miha je dobro; Jana je v sožitju z naravo*. Vsaj pri prislovih se zdi smiselno omejiti na krajevne prislove, ostale pa oblikoslovno označiti kot AUX (*cop* na ravni skladnje) oz. ob modalnih prislovih za AUX (*aux* na ravni skladnje).
3. Podobno je težava, da ta navodila pomenijo, da bosta *Knjiga je od Tanje* in *Knjiga je Tanjina* označena različno, ni pa povsem jasno, kako (brez ročnega pregledovanja) **ločiti predložne zveze** in rabo *biti* ob njih.

Glede na statistiko označevanja skladenjskih kategorij in težave pri rabi oznake VERB se zdi ena rešitev odprava skladenjske kategorije VERB pri glagolu *biti* in razdelitev primerov, trenutno označenih kot VERB, med skladenjski relaciji *aux* in *cop*, pri čemer se vsaj pomen 'nahajati se' iz korpusa lahko izlušči s pomočjo pojavljanja ob krajevnih prislovih (in v veliki meri ob predložnih zvezah nasploh), medtem ko se zdi pomen 'obstajati' mogoč zgolj v primerih, v katerih je ob *biti* samo (ne)izražen osebek.

S1: Povedkovi prilastki

S 1	Povedkovi prilastki (<i>Janez je vozil vinjen.</i>)	V skladu s starejšo različico splošnih smernic UD trenutno razlikujemo med opisnimi povedkovimi prilastki z leksikalno izraženo nanosnico (npr. <i>Janez je vozil vinjen</i> = acl(Janez,vinjen)) in brez nje (npr. <i>Vozil je vinjen</i> = advcl(vozil,vinjen). (Medtem je sicer prišlo do spremembe splošnih smernic , ki za oba navedena primera priporočajo rabo relacije <i>advcl</i> , kar bi bilo treba prenesti tudi v slovenske smernice.)
--------	--	---

Diskusija (UNG):

S splošnojezikoslovnega vidika po našem **ni razloga za razlikovanje med opisnimi povedkovimi prilastki z leksikalno izraženo nanosnico in brez nje.**

Razlikovanje med jeziki, ki dopuščajo neizražene osebke ('null-subject language'), in jeziki, ki tega ne dopuščajo, obstaja neodvisno od povedkovih prilastkov. Hkrati med izraženimi in neizraženimi referencialnimi imenovalniškimi osebki načeloma ni skladijskih razlik, oboji so npr. enakovredni kandidati za navezovanje (*Peter je videl sebe v ogledalu* vs. *Videl je sebe v ogledalu*), oboji imajo možnost nadzorovanja osebka nedoločniških polstavkov (*Peter je hotel kupiti kruh* vs. *Hotel je kupiti kruh* – kupec kruha je vedno tudi tisti, ki ima hotenje), oboji določajo glagolsko ujemanje (*V kupeju so bili trije Škoti. Ti trije Škoti so pili pivo.* vs. *V kupeju so bili trije Škoti. Pili so pivo.*) ... Tudi morfološko ujemanje na povedkovem prilastku je ob izraženem osebku in ob neizraženem osebku enako, in tudi skladijska vloga in izvor povedkovega prilastka sta ob izraženem osebku in ob neizraženem osebku enaka (ne glede na to, kakšno analizo povedkovih prilastkov privzamemo). To, da so v slovenščini povedkovi prilastki z neizraženo nanosnico mogoči le, ko gre za odvisnost od osebka, ne pa, ko gre za odvisnost od predmeta (razen v primeru očitnih eliptičnih konstrukcij), avtomatično sledi iz splošnih možnosti neizražanja osebkov in predmetov.

Tudi v primerih očitne elipse, recimo *Peter je videl Micko pijano, Janez pa trezno*, povedkov prilastek (po našem videnju) ni navezan na glagol ampak na izpuščeni stavčni člen. To bi verjetno lahko obstajalo tudi v angleščini ali kakem drugem jeziku, ki neizraženih osebkov ne dopušča. Recimo nekaj na temo *Peter came home drunk, to the office sober, and to the funeral stoned.*

Z neodvisno potrebnim razlikovanjem med jeziki z neizraženimi osebki in jeziki brez njih ter z enotno obravnavo povedkovih prilastkov smo možnost, da povedkov prilastek opisuje tudi neizraženi osebek, že zajeli. Ni razloga, da se možnost, da povedkov prilastek opisuje tudi neizraženi osebek, dodatno ureja še na ravni obravnave povedkovih prilastkov. Tako se ohrani tudi medjezikovna primerljivost med jeziki brez neizraženih osebkov (*She entered the room sad*) in osebkovnimi povedkovimi prilastki ob neizraženem osebku v npr. slovenščini (*V sobo je vstopila žalostna*). Seveda pa je to samo naš pogled na povedkove prilastke, nimamo pa predloga, s kakšnim odnosom se označi oz. na kaj se te povedkove prilastke pri označevanju korpusa naveže.

S2: Stavčna dopolnila ob povedkovih določilih

Odrto vprašanje:

S 2	Stavčna dopolnila ob povedkovih določilih: ccomp vs. csubj <i>Pomembno je, da nas slišite</i>	Glede na splošne smernice UD naj bi bila stavčna dopolnila ob veznem glagolu v povedih tipa <i>Pomembno je, da nas slišite</i> označena kot stavčna dopolnila (ccomp), ki izhajajo iz veznega glagola, torej ccomp(je,slišite). V slovenščini trenutno sledimo načelom sheme JOS, ki te stavke razume kot stavčno izražene osebke (csubj), ki izhajajo iz povedkovega določila, torej csubj(Pomembno,slišite).
--------	--	--

Diskusija (UNG):

Strinjamo se, da je odstopanje smiselno. In sicer zato, ker dejstvo, da je po splošnih smernicah UD *da*-stavek v *Pomembno je, da nas slišite* obravnavan kot ccomp, verjetno temelji na tem, da je v jezikih tipa angleščina v teh stavkih prisoten ekspletivni osebek, npr. angl. *it* v stavkih tipa

(1) *It is important that ...*

V slovenščini ekspletivnega osebka ni in posledično ne moremo vedeti, ali se na mestu osebka kaj nahaja ali ne. Ujemanje na glagolu je v vsakem primeru 3.os.ed.sr.sp, kar sicer ustreza tudi angleškemu ujemanju ob ekspletivnem *it*, pa tudi vsem drugim primerom slovenskega privzetega ujemanja, ampak je to lahko tako posledica prisotnosti neizraženega zaimka (*to/ono*) ali pa odsotnosti takega zaimka.

Seveda bi bili v primeru, da je to obravnavano kot *csubj*, mi mnenja, da bi bilo potem kot *csubj* verjetno smiselno tretirati tudi stavčna dopolnila v primerih, kjer se tak ekspletiv (oz. nekaj, kar zgloda kot ekspletiv) vseeno nahaja, recimo v (2).

(2) *To je pomembno, da nas slišite.*

Za (2) se zdi, da je samo drugačen izgovor izvirne različice v (3):

(3) *To, da nas slišite, je pomembno.*

Eden od argumentov za tretiranje obojega kot različno bi bil, da so v primerih kot (4) vloge *csubj* in *ccomp* še kar jasno ločene, saj se ne zdi, da bi samostalnik 'dejstvo' in stavke 'da nas slišite' tu na kakršnikoli stopnji derivacije tvorila sestavnik.

- (4) a. *Dejstvo je, da nas slišite.*
b. *Dejstvo je to, da nas slišite.*

Drugi argument za tretiranje stavka *da*-stavka v *Pomembno je, da nas slišite* kot ccomp pa bi bil, da so v primerih, kjer imamo namesto stavka s časovno morfologijo nedoločniški polstavek, ekspletivi nemogoči, (5).

- (5) a. Hoditi po progi je nevarno.
b. Nevarno je hoditi po progi.
c. *To je nevarno hoditi po progi.
d. *To hoditi po progi je nevarno.

Ker se torej ti primeri obnašajo drugače, bi bila morda smiselna tudi drugačna obravnava, in sicer pri teh primerih z nedoločniškimi polstavki kot *csubj*, pri zgornjih pa morda kot *ccomp*.

Ampak se nam zdi, da navkljub tej razliki ostajamo pri zgornjem odgovoru, da **spreminjanje obravnave na tej točki ni smiselno** in da se lahko pusti *csbj* za vsa ta stavčna dopolnila, predvsem v izogib preveč kompleksnemu sistemu, ki bi verjetno predstavljal težave tudi za označevalce.

S5: Nedoločniški polstavki ob glagolih

Odprto vprašanje

S5	Nedoločniški polstavki: xcomp vs. ccomp <i>Janez mora delati; Janez pomaga delati.</i>	Splošne smernice UD pri označevanju stavčnih dopolnil povedka razlikujejo med stavčnimi dopolnili v vlogi predmeta (ccomp) na eni strani in odprtimi stavčnimi dopolnili (xcomp) na drugi. Za slednje je značilno, da nimajo lastnega osebka, saj je njihov osebek izražen ob glagolu v nadrednem stavku (nadzorovalnem glagolu). Ta razlika velja tudi za strukture z nedoločniki, kjer bi torej morali razlikovati med nedoločniki v vlogi predmetnih dopolnil (npr. <i>Janez pomaga delati</i> = ccomp(pomaga,delati)) in odprtimi dopolnili (npr. <i>Janez mora delati</i> = xcomp(mora,delati)). Toda: v skladu s podedovano prakso sistema JOS so trenutno v slovenski drevsnici vse zveze glagolov in nedoločnikov označene na enak način, tj. kot odprta stavčna dopolnila xcomp(osebna,nedoločnik), razlikujejo se zgolj z vidika vezljivosti (glej S7).
----	---	---

Diskusija (UNG)

Primeri *ccomp*, kjer osebek nedoločniškega polstavka ni kontroliran s strani osebka ali predmeta nadrednega stavka, se zdijo v slovensčini precej obrobni. Na prvi pogled sem morda spadajo naslednji zgledi:

(1)

- *Direktor je ukazal prodati hišo.*
- *Šefica je odredila narediti sladico.*
- *Peter/Predalnik je preprečeval stopiti skozi vrata.*
- *Učitelj ni dovolil kričati v razredu.*
- *Trener ni dopustil napadati s tremi igralci.*
- *Trener ni pustil napadati s tremi igralci.*
- *Janez je svetoval napadati s tremi igralci.*
- *Peter je predlagal plezati direktno smer.*
- *Tito si je tukaj zamislil zgraditi most.* (morda ni dober primer, glej razlago spodaj)

Vendar je za vse zgornje glagole značilno, da so precej boljši oziroma najbolj naravni z izraženim dajalniškim dopolnilom.

(2)

- *Direktor je Micki ukazal prodati hišo.*
- *Šefica je Micki odredila narediti sladico.*
- *Peter/Predalnik nam je preprečeval stopiti skozi vrata.*
- *Učitelj učencem ni dovolil kričati v razredu.*
- *Trener ekipi ni dopustil napadati s tremi igralci.*
- *Trener ekipi ni pustil napadati s tremi igralci.*
- *Janez je svojemu moštvu svetoval napadati s tremi igralci.*
- *Peter je Humarju predlagal plezati direktno smer.*

Ko dajalniškega dopolnila pri teh glagolih ni (kot pri zgledih v (1)), se sicer zdi, da se osebek nedoločniškega polstavka lahko navezuje bolj poljubno, vendar ni očitno, da pri tem ne gre za to, da se osebek še vedno navezuje na dajalniški predmet, le da je ta neizražen.

Kot zgled, ki ne spada v zgornjo skupino zgledov (pri katerih je najbolj naravno imeti še dajalniški oz. splošnejše oblique predmet), se nam je uspelo domisliti samo naslednjega zgleda:

(3) *Tito si je (*Petru/*za Petra) tukaj zamislil zgraditi most.*

Vendar za ta zgled spet nismo prepričani, da je res relevanten primer, ker je osebek nedoločniškega stavka morda itak kontroliran s strani nadrednega osebka (v smislu neke "royal we" rabe) ... ne vemo.

Naš sklep bi torej bil, da **ločevanje na xcomp in ccomp za slovenščino zelo verjetno ni relevantno**. Zato tudi ocenjujemo, da ni razloga za vnašanje te razlike, oziroma s tem obstaja tudi razlog proti uvajanju tega razlikovanja, ker bi bila tudi verjetnost težav in napak pri kodiranju velika.

S6: Nedoločniški polstavki ob pridevniških povedkovih določilih

Odrpto vprašanje:

S 6	Nedoločniški polstavki ob pridevniških povedkovih določilih: <i>Bila je vajena počakati.</i>	V nasprotju z S5 so vse strukture z nedoločniki ob pridevniških povedkovih določilih vedno označene kot predmetna dopolnila (<i>ccomp</i>), npr. <i>Prisiljeni so izvesti, Bila je vajena počakati</i> = <i>ccomp(vajena,počakati)</i> .
--------	---	--

Diskusija (UNG):

Izhodiščna primera:

- (1) *Prisiljeni so izvesti ...*
(2) *Bila je vajena počakati.*

V primerih (1)-(2) sta osebka obeh nedoločniških polstavkov še vedno kontrolirana s strani osebka oz. nekega argumenta v nadrednem/glavnem stavku, zato bi bilo glede na razlikovanje *xcomp* in *ccomp* tu bolj smiselno ti dve dopolnili imenovati *xcomp*.

Ponovno za dane primere velja, da sta "pridevniška povedkova določila" dejansko trpna deležnika (ali pa vsaj sumljivo blizu temu) in da je posledično v teh primerih seveda smiselno govoriti o *xcomp*, ker je tudi v tvornih verzijah teh dveh povedi to *xcomp*:

- (3) *Peter jih je prisilil izvesti ...*
(4) *Peter jo je navadil počakati.*

Pravih pridevniških (tj. nedeležniških) določil, ki bi imeli ob sebi stavčna dopolnila, v resnici ne najdemo prav dosti; v najboljšem primeru gre za neke zgradbeno nejasne primere:

- (5) a. *sita sem čakati na plačo. (prim. (na)sititi)*
b. *naveličan je čakati (gl. naveličati)*
c. *željan čakati (? želja, ? želeti)*
d. *voljan čakati*

Vse primere, ki jih imamo višje gor izpisane pri obravnavi nedoločniških polstavkov, lahko tu izpišemo v trpni obliki skupaj s trpnim deležnikom, ki ima ob sebi seveda nedoločniški polstavek.

- (6) a. *Micki je bilo ukazano prodati hišo.*
b. *Micki je bilo odrejeno narediti sladico.*
c. *Preprečeno nam je bilo stopiti skozi vrata.*
d. *Učencem ni dovoljeno kričati v razredu.*
e. *Ekipi ni bilo dopuščeno napadati s tremi igralci.*
f. *??Ekipi ni bilo puščeno napadati s tremi igralci.*
g. *Moštvu je bilo svetovano napadati s tremi igralci.*
h. *Humarju je bilo predlagano plezati direktno smer.*

Skratka, nagibamo se k **posplošitvi označevanja z *xcomp***.

S7: Nedoločniški polstavki in vezljivost

Odprto vprašanje:

S 7	Nedoločniški polstavki in vezljivost stavčnih členov	Kot opisujejo smernice, vezava stavčnih členov v strukturah z nedoločniki trenutno (z eno izjemo) sledi načelom sheme JOS, ki je ločevala med strukturami z modalnimi oz. faznimi glagoli (vsi vezljivostni argumenti so povezani z nedoločnika) na eni strani in strukturami z drugimi tipi glagolov (argumente povezujemo glede na pomen) na drugi. V praksi ta ločnica ni dosledno implementirana in bi jo bilo treba ponovno premisliti tudi z vidika ločevanja struktur z nedoločniki na <i>ccomp</i> in <i>xcomp</i> (prim. S5).
--------	--	--

Diskusija (UNG):

Razlikovanje med modalnimi in faznimi na eni strani in drugimi (polnopomenskimi/leksikalnimi) glagoli se zdi vsaj do neke mere smiselno, ni pa nujno, da je lahko izvedljivo. UD predvideva obstoj modalnih in faznih AUX https://universaldependencies.org/u/pos/AUX_.html Če imamo možnost, bi lahko fazne in modalne poimenovali AUX tudi v slovenščini. Verjetno se za ločevanje med modalnimi, faznimi in drugimi glagoli uporablja nek seznam glagolov, tako da izvedljivost ni tako zahtevna, bi pa bilo seveda nujno dopustiti možnost, da tudi fazni in modalni glagoli niso vedno AUX. Problemi, ki jih predvidimo, so naslednji:

- Nekateri glagoli se obnašajo na dva načina kot leksikalni ali kot modalni.
  - *znati* - dvopomenski (leksikalni in modalni)
    - *Jutri zna deževati.*
    - *Peter zna celo knjigo na pamet.*
  - *hoteti, želeti* - imajo ali *ccomp* ali nedoločnik ali samo predmet
    - *Peter si želi skakati.*
    - *Micka si želi, da bi Peter skakal.*
  - *imeti*
    - *Jutri ima deževati.* ali *Jutri imam za it k zdravniku.*
    - *Peter ima rojstni dan.*
  - *upati* (nar. primorsko)
    - *Ali upaš skočiti po kruh? = Ali lahko skočiš po kruh?*
    - *Ne upam dvigniti te škatle. = Ne morem dvigniti te škatle.*
    - *Ne upam si dvigniti te škatle. = Ne drznem si dvigniti te škatle.*
  - *vedeti* (nar.)
    - *Kdo ve kragulja odgnati, ki kljuje srcé od zore do mraka, od mraka do dne!*
- Nekaj modalnosti se izraža s prislovi nekaj z modalnimi glagoli, nekaj s kombinacijo obojega.
  - Če je modalnost izražena s prislovom pomeni, da gre za nedvoumno enostavno zgradbo
    - *Peter lahko skoči po kruh.*
    - *Peter nujno skoči po kruh.*
  - V kolikor je modalnost izražena z modalnim glagolom, je to po trenutnem sistemu dvostavčna zgradba, če bi bili modalni glagoli AUX, pa bi to bila enostavna zgradba in bi bila posledična bližje zgornjima primeroma.
    - *Peter ne more skočiti po kruh.*
    - *Peter mora skočiti po kruh.*
  - Enako modalnost lahko izrazimo tudi z dajalnikom in prislovom. Če prav razumemo je po trenutnem sistemu to csujb in dajalniški predmet, četudi gre za enako modalnost in s strani dajalniške osebkta kontroliran osebek nedoločniškega polstavka (posledično bi 'skočiti po kruh' moralo biti *xcomp*).
    - *Petru je nujno skočiti po kruh.*
    - *Petru je treba skočiti po kruh.*

Če obstaja seznam glagolov, potem (dodatni) testi verjetno niso potrebni. Kaj narediti s temi dvopomenskimi pa je manj očitno. Iz konteksta je vsekakor razvidno, ali je zadeva AUX ali glagol ali kaj drugega, ampak to je

razvidno iz primera do primera. Če ima glagol samostalniško dopolnilo potem verjetno ni modalni, četudi imamo znane primere, ko modalni glagoli ob sebi dopuščajo okrnjeno stavčno zgradbo z neizraženim glagolom *imeti* ali *iti*:

- *Hočem novo kolo. = Hočem imeti novo kolo.*
- *Želim si lepo darilo = Želim si imeti lepo darilo.*
- *Moram domov. = Moram iti domov.*
- *Nujno moram v šolo. = Nujno moram iti v šolo.*

V teh primerih gre brez dvoma za stavčno zgradbo xcomp (obstaja cela vrsta dokazov v tej smeri), ki pa ni izražena. In tako naprej. Enostavnega testa verjetno ne bo.

S9: Ločevanje premih in nepremih predmetov

Odrpto vprašanje:

S 9	Robustno ločevanje premih in nepremih predmetov	Splošne smernice UD ločujejo med direktnimi (obj), indirektnimi (iobj) in stranskimi (obl) predmeti, z minimalnim upoštevanjem pomenskih vidikov. Pri ločevanju med <i>obj</i> in <i>iobj</i> velja robustno pravilo, da v primeru enega samega predmeta v stavku tega vedno označimo z obj , ne glede na sklon ali pomen. Šele če je predmetov več, med njimi ločimo z vpeljavo iobj . (Medtem je sicer prišlo do spremembe splošnih smernic , ki dopušča rabo oznake <i>iobj</i> tudi, kadar je to edini predmet v stavku, kar je treba prenesti tudi v slovenske smernice.)
--------	---	---

Diskusija (UNG):

Vprašanje se zdi smiselno ločiti na več podvprašanj, mi pa na vsa podvprašanja nimamo enako trdnega odgovora. Netožilniški predmeti so lahko v roditeljskem, dajalniku ali imenovalniku, ob sebi imajo lahko predložne zveze, stavčna dopolnila ali drug netožilniški predmet, predikat, na katerega so navezani, pa je lahko glagol, pridevnik ali samostalnik. Nekaj teh situacij je naštetih tule:

1. roditeljski predmet ob zanikanem glagolu
2. dajalniški predmet ob glagolu (ki ima ob sebi lahko še kako drugo nesamostalniško dopolnilo – stavčno, polstavčno ali predložno zvezno)
3. roditeljski predmet ob nezanikanem glagolu
4. drugi netožilniški predmeti ob glagolu (ali se imenovalniške predmete šteje kot predmete ali osebk? - Micka je postala zdravnica.)
5. roditeljski predmet ob samostalniku ali pridevniku
6. dajalniški predmet ob samostalniku ali pridevniku
7. primer dvotožilniških glagolov (tu ni jasno, kako je rešeno označevanje, predvidevamo, da je samo en predmet *obj*, drugi pa *iobj*.)

Trenutno se vse zgoraj našteje predmete (razen 4-6) označuje z *obj*. To robustno pravilo se zdi smiselno spremeniti, saj se tožilniški in (večina) netožilniških predmetov obnaša različno tudi, ko se v stavku ob glagolu ali kaki drugi besedni vrsti nahajajo sami. Primeri iz slovenskih smernic UD, ki prikazujejo primere netožilniških predmetov, ki so označeni kot OBJ:

131. Suho listje **jima** je šelestelo pod čevlji. – *dajalniški predmet glagola* (2 iz zgornjega seznama)
132. Mladi gasilci so prav željni **vaj**. – *roditeljski predmet pridevnika* (5 iz zgornjega seznama)
133. K sreči niste zapisani samo **šahu**. – *dajalniški predmet pridevnika* (6 iz zgornjega seznama)
134. Župančič je bil domači učitelj **grofiču Manfredu Attems**. – *roditeljski predmet samostalnika* (5 iz zgornjega seznama)

Podobni primeri bi bili še:

- S9.1 Micka ni jedla **žgancev**. – *roditeljski predmet ob zanikanem glagolu* (1 iz zgornjega seznama)

S9.2 Janez je pomagal **Petru**. – *dajalniški predmet glagola* (2 iz zgornjega seznama)

In v kolikor se stavčna dopolnila itak tretira drugače, tudi:

S9.3 Janez je ukazal **Petru** oditi stran. – *dajalniški predmet ob nedoločniškem polstavku* (2 iz zgornjega seznama)

S9.4 Janez je povedal **Petru**, da naj gre stran. – *dajalniški predmet ob podrednem stavku* (2 iz zgornjega seznama)

S9.5 Slavka se boji **Micke**. – *rodilniški predmet ob nezanimem glagolu* (3 iz zgornjega seznama)

S9.6 Micka uči **Slavko matematiko/matematike**. – *dvotožilniški glagoli* (7 iz zgornjega seznama)

Teh sedem opisanih situacij se ne obnaša enako (verjetno bi se lahko izločilo še kakšno skupino, a recimo, da je to dovolj). Prva opazka je, da se tožilniški predmeti ob glagolu obnašajo drugače od netožilniških, ker:

1. Samo tožilniški predmet postane roditelj ob zanikanju v stavku. Izpuščeni so zgornji primeri 132, 124, S9.1 in S9.5, kjer je predmet že itak roditeljski.

131_A Suho listje **jima** ni šelestelo pod čevlji.

133_A K sreči ste zapisani samo **šahu**. (ta je bil že prej zanikan, zato je tu nezanim, predmet pa je v obeh primerih dajalniški)

S9.2_A Janez ni pomagal **Petru/*Petra**.

S9.3_A Janez ni ukazal **Petru/*Petra** oditi stran.

S9.4_A Janez ni povedal **Petru/*Petra**, da naj gre stran.

S9.6_A Micka ne uči **Slavke matematiko/matematike**. (o tem primeru nekaj več spodaj)

2. Samo tožilniški predmet (in roditeljski ob zanikanem glagolu) sodeluje pri trpniški transformaciji. Niso vključeni primeri 132-134, ker tam ne gre za dopolnilo glagola.

131. Pod čevlji **jima** je šelestelo. – *Onadva sta šelestela pod čevlji.

S9.1_B **Žganci** se niso jedli.

S9.2_B **Petru** se je pomagalo. /**Petru** je bilo pomagano. – *Peter se je pomagal. / *Peter je bil pomagan.

S9.3_B **Petru** se je ukazalo oditi stran. /**Petru** je bilo ukazano oditi stran. – *Peter {se je ukazal / je bil ukazan} oditi stran.

S9.4_B **Petru** se je povedalo, da naj gre stran. / **Petru** je bilo povedano, da naj gre stran. – *Peter {se je povedal / je bil povedan}, da naj gre stran.

S9.5_B **Micke** se ne boji. – #**Micka** se ne boji. /* **Micka** ni bana. ("Micka se ne boji." je seveda ok stavek, ki pa tu nima relevantnega branja)

S9.6_B **Slavka** se je učila matematiko. /**Slavka** je bila učena **matematiko** – ??***Matematika** se je učila **Slavko**. /***Matematika** je bila učena **Slavko**.

Na podlagi teh dveh lastnosti predlagamo:

1. *rodilniški predmet ob zanikanem glagolu* – To bi bilo dobro, da ostane *obj*, ker je ta predmet po več skladenjskih kriterijih enakovreden tožilniškemu predmetu.
2. *dajalniški predmet ob glagolu* – To bi bilo prav, da **ostane *iobj* tudi če je edini predmet v povedi**. Skladenjsko gledano se obnaša enako neglede na to, ali je poleg dajalniškega predmeta v stavku še kakšno drugo glagolsko dopolnilo ali ne. Dajalniški predmet je tudi pomensko gledano vedno približno nekaj podobnega.
3. *rodilniški predmet ob nezanikanem glagolu* – **Skladenjsko gledano to ni *obj***. Dejansko tudi ni primerljiv z dejalniškim predmetom, a se zdi, da je še vedno bolje, če se ga da v isti koš z ostalimi predmeti kot pa s tožilnikom.
4. *rodilniški predmet ob samostalniku ali pridevniku* – O tem nismo rekli kaj dosti, a se nam zdi, da je za te primere označevanje z *obj* primerno. Pomembno pa je, da je tudi razvidno, da to ni glagolski predmet, ampak samostalniški oz. pridevniški.
  - a. *Primož Roglič* bi v primeru tipa *kolesarjenje Primoža Rogliča* po tem vodilu bil *obj*, četudi je v danem primeru pomensko gledano bliže *subj*. (po udeleženski vlogi je to *vršilec*).
5. *dajalniški predmet ob samostalniku ali pridevniku* – O tem sicer nismo rekli kaj dosti, a ti predmeti se obnašajo podobno kot dajalniški predmeti ob glagolu, zato bi bilo dobro za njih imeti oznako *iobj*. Pomembno pa je, da je tudi razvidno, da to ni glagolski predmet, ampak samostalniški oz. pridevniški.
6. *primer dvotožilniških glagolov* – Zdi se, da bi **oba tožilniška predmeta lahko dobila oznako *obj***. Teh primerov ni dosti (vsi glagoli poučevanja, učenja, inštruiranja ...)
7. *primeri dvodajalniških povedi* – podobno kot zgoraj pravimo, da bi pri dvotožilniških glagolih oba predmeta lahko bila *obj*, tu pravimo, da bi **oba dajalniška predmeta morala biti *iobj***.

S15: Leksem *rad*

S15	Označevanje leksema <i>rad</i> <i>Radi imajo češnje</i>	V skladu z načeli sheme JOS je beseda <i>rad/rada/radi/rade</i> označena kot prislov (ADV), na skladenjski ravni pa kot prislovno določilo (<i>advmod</i>), vendar je glede na specifične oblikoslovne in pomenske lastnosti možna tudi drugačna interpretacija, kot na primer v češki drevesnici, v kateri to besedo obravnavajo kot pridevnik v vlogi stavčnega dopolnila (ADJ/xcomp).
-----	--	--

Diskusija:

I. OZNAČEVANJE NA OBLIKOSLOVNI RAVNI: ADV ali ADJ?

Glede morebitne prilagoditve na oblikoslovni ravni (ADV vs. ADJ) nimamo jasne ideje, **da bi bila ena možnost boljša od druge.**

Pridevniška obravnava besede *rad* je oblikoslovno nedvomno utemeljena, saj se beseda ujema z osebkom (*Slavček rad poje; Sinička rada poje*). Vendar če se naslonimo samo na oblikoslovje, potem bo treba primerniško-presežniško obliko tega leksema obravnavati kot prislov, saj se ta z osebkom ne ujema:

- (i) *Slavček rajši/rajše/raje poje kot žvižga.* = *Sinička rajši/rajše/raje poje kot žvižga.*
- (ii) *Slavček najrajši/najrajše/najraje poje.* = *Sinička najrajši/najrajše/najraje poje.*

V dveh od navedenih treh formalnih zapisnih različic (tj. *rajše/najrajše* in *raje/najraje*) gre pri primerniku/presežniku celo ne samo za nepregibno obliko, ampak kar za tipično prislovno morfologijo (prim. *hujše/najhujše* in *huje/najhuje*). Tudi dve neformalni primerniško-presežniški različici (*rajš/raj* in *najrajš/najraj*) sta oblikovno prekrivni z neformalnimi oblikami prislovov (prim. *hujš/huj* in *najhujš/najhuj*).

(Opomba: SP med oblikami besede *rad* sicer navaja tudi spolskoujemalno primerniško obliko *rajša*, a ima v Gigafidi 2.0 ta oblika samo eno pojavitev, in to v zelo očitno arhaičnem besedilu, tako da lahko spolskoujemalno primerniško obliko vsaj za splošno sodobno slovenščino predvidoma ignoriramo.)

Če se sledi oblikoslovju, moramo torej osnovniško in primerniško-presežniško obliko leksema *rad* označevati različno (osnovnik kot pridevnik, primernik/presežnik kot prislov), in to bi veljalo za vse tri po Uhliku (2016) deloma ločene rabe besede *rad*, tj. ob pogojniku (*bi radā pela* vs. *bi (naj)rajšē pela*), ob povedniku (*rad̄ poje* vs. *(naj)rajšē poje*) in ob *imeti* (*ima radā* vs. *ima (naj)rajšē*). Sicer ne vidimo čisto, zakaj bi bilo tako razlikovanje v označevanju problem; če je in če se gre zaradi tega v enotno označevanje osnovniške in primerniško-presežniške oblike leksema *rad*, pa se s funkcionalnega vidika (vloga dopolnjevanja glagola) morda zdi bolj smiselno, da se obdrži poenotenje v smeri prislovnega, ne pridevniškega označevanja.

II. OZNAČEVANJE NA SKLADENJSKI RAVNI: ADVMOD ali NPR. XCOMP?

Če se namesto označevanja z 'advmod' razmišlja o označevanju z 'xcomp', bi bilo verjetno **smiselno ločevati med različnimi rabami leksema *rad***: A) ob glagolu v povednem naklonu (*rada poje*), B) ob pogojniku (*bi rada pela*) in C) ob glagolu *imeti* (*ima rada*) (Uhlík 2016).

1) Trenutno se *rad* označuje z 'advmod', kot prislovni element, ki modificira povedek. Tako se označuje tudi modalni *lahko*, ki se ga obravnava kot nejedrni del zloženega povedka za izražanje modalnosti. Glede na zadnje se zdi vsaj v rabi leksema *rad* ob glagolu v povednem naklonu (*rada poje*) označevanje z 'advmod' smiselno.

(Opomba: Neglede na izraz "rad ob glagolu v povednem naklonu" spada pod to rabo tudi *rad* ob nedoločniku, ko je nedoločnik posledica dopolnilnosti npr. faznemu glagolu, kot v zgledu *Počasi bo tudi ona začela [rada peti v zboru]*. (Oglati oklepaj označuje sestavnishkost.)

(Opomba: Neglede na izraz "rad ob glagolu v povednem naklonu" spada pod to rabo tudi *rad* ob velelniku, kot npr. v zgledu *Ti lepo še naprej rada hodi v hribe in se ne oziraj na zbadljivke.*)

(Opomba: Pod isto rabo sicer verjetno ne sodi raba primerniškega *rad* ob velelniku, kot npr. v *Rajši pojdi/potuj*, kjer za razliko od npr. *Rada potuje* ali *Rajši bi potovala* ni ne pomena 'biti všeč' ne pomena želje. Kljub temu pa se zdi tudi za to rabo smiselno označevanje z 'advmod'.)

Po ujemanju in po stavi se *rad* deloma zdi kot povedkov prilastek. A sinhrono gledano v svoji najobičajnejši, naklonski rabi ne uvaja drugotne predikacije, razvršča se drugače (*Peter spi bos* vs. #*Peter spi rad*), pa tudi ujemanje ni popolnoma enako ujemanju povedkovega prilastka (prim. *Tukaj se je rado_N spal_{ON} bos_M*). Razmerje 'acl', s katerim se po izpeljanih slovenskih smernicah označuje povedkove prilastke, se tako vsaj za najobičajnejšo, naklonsko rabo ne zdi smiselno; za to rabo je smiselno ostati pri 'advmod'. Če ne kompliciramo, se verjetno lahko tudi *nerad* v *Micka je nerada hodila bosa* obravnava enako (kar velja tudi za *nerad* ob *bi*, ki ne spada pod *bi rad* iz točke 2) spodaj).

2) Po slovenskih smernicah se kot odprta stavčna dopolnila oz. 'xcomp' označuje vse nedoločnike ob osebnih glagolskih oblikah modalnih glagolov. Pri *rad* sicer ni ne nedoločnika ne osebne glagolske oblike modalnega glagola, z vidika vrst dopolnil pa se zdi 'bi rad' precej primerljiv modalnim glagolom: (ne)nadzor korelira z razliko v dopolnilu, (i)-(ii), možno je tudi tožilniško-rodilniško samostalniško dopolnilo (iii).

(i) a. *Peter želi dobiti nagrado.* – b. *Peter bi rad dobil nagrado.*

(ii) a. *Peter želi, da dobim nagrado.* – b. *Peter bi rad, da dobim nagrado.*

(iii) a. *Peter želi nagrado / ne želi nagrade.* – b. *Peter bi rad nagrado / ne bi rad nagrade.*

V luči teh paralel bi bilo za zgradbo s pogojnikom (*bi rad*) mogoče smiselno imeti tako označevanje, ki bo *bi rad* tretiralo **enako, kot se tretira glagole**. Ampak ne vemo, ali je to izvedljivo. Sicer pa bo verjetno najočitnejše takole:

- v zgornjem zgledu (i)b bo *rad* v 'advmod' razmerju z *dobil*;

- v (ii)b bo *rad* v 'ccomp' razmerju z *dobim* in verjetno v 'cop' razmerju z *bi*, ali pa bo *rad* v 'advmod' razmerju z *bi* in *bi* v 'ccomp' razmerju z *dobim*;

- v (iii)b bo (pod predpostavko, da se ne uvaja neizraženih glagolov) *rad* v 'obj' razmerju z *nagrada* in verjetno v 'cop' razmerju z *bi*, ali pa bo *rad* v 'advmod' razmerju z *bi* in *bi* v 'obj' razmerju z *nagrada*.

3) V zgradbi z *imeti*, kot sta (iv) in (v), verjetno spet ne bo šlo za razmerje 'xcomp', ampak za 'advmod' med *rad* in *ima* in za 'obj' med *ima* in *hojo* ter za 'ccomp' med *ima* in *da se ga ne moti*.

(iv) *Peter ima rad hojo.*

(v) *Peter ima rad, da/če se ga ne moti.*

Če ste razmišljali o možnosti, da bi bil tudi *imeti* v eni rabi označevan kot AUX, bi bila ta zgradba kandidat za to (kjer *imeti* vsekakor ni rabljen kot polnopomenski glagol); v tem primeru bi bil (skladno z možnostjo pod (iii)b) točke 2)) *rad* v (iv) v 'obj' razmerju z *nagrada* in v 'cop' razmerju z *ima*.

(Opomba: ne spada vsaka sopojavitev *imeti* in *rad* pod to izpod točke 3); naprimer v *Peter bi rad imel novo igračo* gre za zgled *bi rad* izpod točke 2).)

S16: Brezvezniška stavčna priredja

Odprto vprašanje:

S16	Brezvezniška stavčna priredja <i>Prišel, videl, zmagal.</i>	Kot opisujejo smernice, trenutno v slovenskih drevesnicah UD velja robustno pravilo: kot priredje (conj) označujemo samo nize stavkov z vsaj enim eksplicitno izraženim prirednim veznikom (cc), ki stoji na začetku stavka (npr. <i>Prišel, videl in zmagal</i> ; <i>Pretrujen sem, torej ne bom tekmoval.</i>). Priredja brez eksplicitnega veznika (npr. <i>Prišel, videl, zmagal.</i>) ne glede na pomen ali skladijski paralelizem trenutno obravnavamo kot soledja (parataxis).
-----	--	---

Diskusija (UNG):

Tako s stališča pomena kot skladnje se zdi **bolj smiselno dajanje prednosti priredni interpretaciji**. Povedi s priredno sestavljenimi stavki bosta namreč dobili enako interpretacijo ne glede na izraženost veznika:

- (1) Miha je zaspal, smrčal, zbudil svojega psa. = Miha je zaspal, smrčal in zbudil svojega psa.
- (2) Miha je zaspal, smrčal, pes ni slišal nič. = Miha je zaspal, smrčal, a pes ni slišal nič.

Samo izpuščanje veznika pomena torej ne spremeni tako, da bi lahko brezvezje uvrstili v eno od kategorij, ki jih v smernicah zajema [parataxis](#) (sem bi spadale reči kot France Prešeren, največji slovenski pesnik, je bil rojen ...).

Prav to ohranjanje pomena (vsaj v našem pristopu) govori tudi v prid enaki stavčni strukturi (potencialno gre samo za fonološko neizraženost veznika).

Hkrati bi ob trenutnem označevanju nizov stavkov pričakovali tudi ločeno označevanje priredno sestavljenih stavčnih členov z/brez veznika, kot sta (3) vs. (4). Ali je to dvoje res označeno različno, ne vemo. Če sledimo naši zgornji logiki, pa je to dvoje skladijsko eno in isto in bo tudi označeno enako.

- (3) Pivo so pile Maja, Tanja in Sara.
- (4) Pivo so pile Maja, Tanja, Sara.

S17: Stavčna priredja z znotrajstavčnim besedilnim povezovalcem

Odprto vprašanje:

S17	Stavčna priredja z znotrajstavčnim veznikom <i>nato pa se je obrnila k mami</i>	Zaradi zgoraj opisanega robustnega pravila glede <i>conj</i> (S16) trenutno kot soredja (<i>parataxis</i>) označujemo tudi priredne stavke, v katerih besedilni povezovalac (označen kot <i>advmod</i>) stoji na poziciji znotraj stavka (npr. <i>Preutrujen sem, ne bom torej tekmoval.</i>). V prihodnosti lahko to robustno pravilo nadomestimo z obravnavo zveze kot priredja (<i>conj</i>), pri čemer pa ostaja dilema, ali tovrstne besedilne povezovalce obravnavati kot prislovna določila (<i>advmod</i>) ali veznike (<i>cc</i>), kar je neenotno rešeno tudi na v drevsnicah za druge jezike.
-----	--	--

Diskusija (UNG):

Kot že nakazano pri S16, se zdi tudi pri teh primerih smiselno dajanje prednosti prirednosti. Ponovno govori v prid temu ohranjanje interpretacije:

1. Lačna sem, torej bom jedla špagete. = Lačna sem, jedla bom torej špagete. = Lačna sem, jedla bom špagete.
2. Lačna sem, pa nočem jesti. = Lačna sem, nočem pa jesti. = Lačna sem, nočem jesti.

Na tej osnovi bi lahko rekli tudi, da je smiselno tudi označevanje povezovalca s *cc*, vendar se tu dejansko nekoliko zaplete. Vsaj *pa* in *torej* se lahko kot nekateri drugi povezovalci (npr. *samo* ali *celo*) pojavljata tudi na drugih mestih v stavku:

3. Včeraj je Miha jedel špagete.
  - a. *Samo* včeraj je Miha jedel špagete.
  - b. Včeraj je *samo* Miha jedel špagete.
  - c. Včeraj je Miha *samo* jedel špagete.
  - d. Včeraj je Miha jedel *samo* špagete.
  - e. *Samo* včeraj je *samo* Miha *samo* jedel *samo* špagete.

(4) Včeraj je Miha jedel špagete.

- a. Torej včeraj je Miha jedel špagete.
- b. Včeraj je torej Miha jedel špagete.
- c. Včeraj je Miha torej jedel špagete.
- d. Včeraj je Miha jedel torej špagete.

(5) Včeraj je Miha jedel špagete.

- a. Pa včeraj je Miha jedel špagete.
- b. Včeraj pa je Miha jedel špagete.
- c. Včeraj je pa Miha jedel špagete.
- d. Včeraj je Miha pa jedel špagete.
- e. Včeraj je Miha jedel pa špagete.

(*pa* morda ni tako naraven v npr. zadnjem primeru, vendar na sprejemljivost vplivata intonacija in sobesedilo)

Če to primerjamo z običajnim veznikom, kakršen je *in*, je razlika jasna, saj se lahko ta pojavi le na enem mestu v stavku, pri čemer se lahko ob vezniku še vedno pojavi eden od povezovalcev.

(6) Lačna sem in bom torej jedla špagete. = *Lačna sem, torej bom jedla in špagete.

Zaradi tega se zdi smiselno veznike in povezovalce ločevati oz. povezovalce označevati kot take, kadar so na drugem mestu v stavku. Vendar pa se takoj pojavi vprašanje, ali to pomeni, da se kot *advmod* enotno

označujejo tudi npr. *pa* in *torej* na prvem mestu v stavku v večstavčni povedi (in kako je z označevanjem v enostavnih primerih, npr.: Pa pojdi!, Torej se zavedate, da so misli žive in besede tudi ...).

S22: (Ne)okrajšani nazivi pred imeni

Odprto vprašanje:

S22	Obravnava nazivov pred imeni: določanje jedra in tipa relacije	Splošne smernice UD za označevanje nazivov pred imeni predvidevajo uporabo relacije flat . V slovenščini zaradi omejitev pretvorbe iz sheme JOS trenutno okrajšane nazive označujemo kot samostalniška določila imen, torej nmod(ime,okrajšava), neokrajšane pa kot jedra zvez, torej nmod(naziv,ime).
-----	--	--

Diskusija:

Trenutni sistem označevanja, po katerem so okrajšani nazivi samostalniška določila imen, neokrajšani nazivi pa jedra, ima napake, saj niso vsi neokrajšani nazivi jedra, niti niso vsi okrajšani nazivi samostalniška določila imen. Primer neokrajšanega naziva, ki ni jedro, je recimo *doktor Muha*, ki se v nepreskriptivni rabi pojavlja tudi s sklanjanjem *doktor Muhe*, *doktor Muhi* itd., ne glede na to, ali označuje moško ali žensko osebo. Na drugi strani se okrajšava *dr.* lahko razveže v *doktor* in se obnaša popolnoma enako kot neokrajšani nazivi pred imeni: če uporabimo isti primer, si brez težav lahko zamislimo, da bi zapisani niz *dr. Muha* prebrali kot *doktor Muha* in ga tako tudi uporabljali in sklanjali (da bi namreč z *dr. Muho* prebrali kot z *doktor Muho* ali z *doktorico Muho*). Vsaj okrajšava *ga.* pa ima (po Pravopisu) itak različne oblike za različne sklone in se torej itak tudi v okrajšani obliki sklanja in je posledično izenačena tudi po merilu sklanjanja z neokrajšano obliko.

Neznank je torej kar precej:

- Verjetno obstaja razlika med okrajšavami glede naravnosti oz. navajenosti govorcev na njihovo rabo v okrajšani obliki. To, kar se zdi zamisljivo za okrajšavo *dr.* (da jo namreč izgovarjamo kot okrajšavo *dr*), se zdi nemogoče za okrajšavo *gdč.* ali recimo okrajšavo *nj. eks.*, ki ju skoraj gotovo vedno razvežemo v *gospodična* in *njegova ekselenca*. Posledično je označba 'samostalniško dopolnilo' za okrajšavi *gdč.* in *nj. eks.* verjetno v večini primerov napačna, drugače kot to velja za *dr.* Ta trenutek nimamo možnosti preveriti oz. ugotoviti, katere okrajšave se v govoru tipično razvezujejo in katere ne. Na pamet pa se zdi, da bodo med tipično razvezanimi okrajšavami naslednje: **ing.** - inženir, **g.** - gospod, **ga.** - gospa, **gdč.** - gospodična, **prim.** - primarij, **p.** - pater, **s.** - sestra, **nj. eks.** - njegova ekselenca. Medtem ko se vsaj nam zdi možno izgovoriti okrajšavo v njeni zapisani obliki v primerih: **dr.**, **doc. dr.**, **prof. dr.**, **akad.**, **prof. dr.**, **ddr.**, **dddr.**, itd. (Gotovo na to, kaj se nam zdi možno in kaj ne, vpliva pogostost srečevanja s konkretnimi okrajšavami in nazivi — če bi vprašali kako drugo poklicno skupino, bi jim skoraj gotovo bilo lažje v citatni obliki izreči kake druge okrajšave.)
- Zveze imen in nazivov se obnašajo različno v primerih, ko se nanašajo na osebe ženskega in moškega spola. Pri osebah moškega spola je 'flat' morda smiselno razmerje, saj se oba samostalnika obnašata primerljivo: *gospod doktor Muha*, *gospoda doktorja Muhe* ... Pri osebah ženskega spola pa se lahko sklanja samo naziv, ne pa tudi priimek. Razmerje 'flat' velja samo za spodnji primer a., v vseh drugih primerih pa se zdi zgradba bolj komplicirana (ob predpostavki, da je nesklonljivost pokazatelj nejedrnosti).
  - a. *gospa Muha*, *gospe Muhe* ...
  - b. *gospa Orel*, *gospe Orel* ...
- Pri ženskih nazivih pred imeni nadalje velja, da niso vsi enaki glede sklanjanja. *Ga.* se bo skoraj vedno razvezalo v *gospa* in skoraj vedno sklanjalo (ne znamo ugotoviti, kako pogosto je sklanjanje te okrajšave z *ge.*, *go.*, a gotovo obstaja tudi raba *ga.* v neimenovalniškem sklonu, google npr. najde "ga. Bratuškovo"), verjetno precej manj pogosto pa se bosta v *doktorica* oz. *profesorica* razvezala *dr.* in *prof.* Od tega, kako se razveže, pa je odvisno tudi, kakšna bo zgradba. Odebeljene besede se sklanjajo in so po neki logiki jedrne.
  - c. *doktor **Muha***, *doktor Muhe* ...
  - d. *doktorica **Muha***, *doktorice Muhe* ...
  - e. *doktor **Meta** Orel*, *doktor **Mete** Orel* ... (brez imena se zdi, da je tak primer itak nemogoč ... ampak glej g.)
  - f. *doktorica **Orel***, *doktorice Orel* ...
  - g. "sva bili do sedaj pri doktor Turk-Slinkar v ZD Šiška z njo sem zelo nezadovoljna" (www)

Glede na številne nejasnosti se zdi, da pametnega odgovora ne moremo dati. Trenutni sistem ni dober. Ni očitno, zakaj bi ločevali na podlagi tega, ali je samostalniško določilo imen okrajšano ali ne, ker prisotnost okrajšave ne določa rabe/izgovora/zgradbe, a tudi poenotenje ne bo nujno boljše. Lahko bi rekli, da je poenotenje smiselno, če je poenotenje zaželeno (ne nujno zaradi boljše pokrivnosti, ampak zaradi nekega morebitnega višjega cilja). V kolikor torej pade odločitev za poenotenje, potem je smiselno izbrati tisto izmed dveh možnosti (torej, ali bodo vsi nazivi pred imeni samostalniška dopolnila ali jedra zvez), ki prinese manjši seštevek napak.